

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

มัฑณะ คชราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

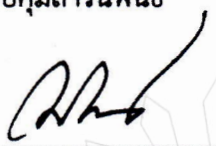
การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

มัฑณะ คชราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม 2559
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

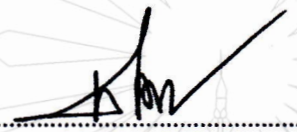
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของ นางสาวมัทณะ คชราช ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตร-มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.ไพรัช พื้นชมภู)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

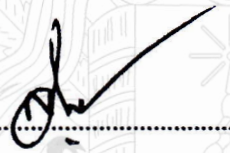
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

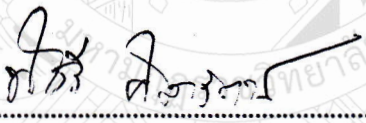
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์)

..... กรรมการ

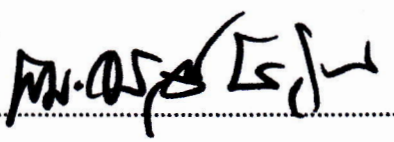
(ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์)

..... กรรมการ

(ดร.พัชรี ศิลารัตน์)

คณะสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์

(พระมหาอรุณ ปญฺญารุโณ)

วันที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

5620750332016: สาขาวิชา: รัฐศาสตร์การปกครอง; ร.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/การพัฒนาท้องถิ่น/องค์การบริหารส่วนตำบล

มัฑณะ คชราช : การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด (COMMUNITY COMMITTEES' PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENTS OF TAMBON MUMON ADMINISTRATIVE ORGANIZAITION IN CHIAG KHWAN DISTICT, ROI ET PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ดร.ไพรัช พื้นชมภู, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ, 99 หน้า., ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ, ด้านการร่วมดำเนินการ, ด้านร่วมในผลประโยชน์ และด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ และควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วมตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้แก่ชุมชน

5620750332016: MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.Pol.Sc. (GOVERNMENT)
KEYWORDS: PARTICIPATION / LOCAL DEVELOPMENTS / ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

MANTHANA KHODCHARAT: COMMUNITY COMMITTEES' PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENTS OF TAMBON MUMON ADMINISTRATIVE ORGANIZAITION IN CHIAG KHWAN DISTICT, ROI ET PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: DR.PHAIRAT PHUENCHOMPHOO, Ph.D., ASST.PROF.DR.SOMKIET KIETJAREON, D.P.A., 99 PP., 2015/B.E. 2559.

The specific objectives of this thematic paper were to: 1) study community committees' participation in local developments of Tambon Mumon Administrative Organization in Chiang Khwan district, Roi Et province, 2) compare their participation in its local developments in the preceding district, resting upon differences in their genders, ages and educational levels and, 3) select key suggestions on their participation in its local developments here. The sampling group employed for conducting the research comprised 92 community committees in its authorized area. The instrument used for data collection was the questionnaires gaining the reliability at .85. The statistical tools exploited for the research encompassed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research's results revealed the following findings: 1) community committees' participation in local developments of Tambon Mumon Administrative Organization in Chiang Khwan district, Roi Et province was rated average in the overall aspect. When taking a single aspect into account, These aspects placed in descending order of means take in: decision-making, operations interest and assessment respectively. 2) The hypothesis testing results indicated that variables of their genders, ages and educational levels showed no significant differences in the overall aspect. 3) Suggestions on community committees' participation in its local developments were that: Firstly, should the drawing up development plans through the audio to invite people to join in this activity. Secondly, should listen to opinions from the community before the vote. Finally, should enable the community to participate in the various projects of Tambon Mumon Administrative Organization made to the community.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.ไพรัช พื้นชมภู และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ เกียรติเจริญ ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์ ประธานกรรมการ ดร.สุวัฒน์ จิตต์จันทร์ และ ดร.พัชรี ศิลารัตน์ กรรมการ ที่กรุณา ให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบ แก้ไข รูปแบบ และรูปเล่ม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอนมัสการขอบพระคุณ พระอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร (ทองปั้น) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอขอบคุณนายอาทิตย์ แสงเฉวก อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด และนางสาวสุปรียา ไชยทองศรี หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการชุมชนที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

คุณประโยชน์อันพึงมีแก่การศึกษาค้นคว้าสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีในส่วนของการศึกษาค้นคว้านี้แก่บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล ครู-อาจารย์ผู้เคยอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน

มัฑณะ คชราช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ

ประกาศคุณูประการ..... ฉ

สารบัญ..... ช

สารบัญตาราง..... ฌ

สารบัญภาพ..... ฎ

บทที่

1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย..... 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 3

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 3

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย..... 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม..... 7

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น..... 17

2.3 คณะกรรมการชุมชน..... 21

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย..... 32

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 33

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 36

3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 37

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 37

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง..... 37

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 38

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่..... 39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
	3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
	5.1 สรุปผล	65
	5.2 อภิปรายผล	67
	5.3 ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม		76
ภาคผนวก		78
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	79
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	81
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	85
	ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย	87
	ภาคผนวก ฉ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	95
ประวัติผู้วิจัย		99

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 45

4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 45

4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 46

4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน..... 47

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ..... 48

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ..... 49

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ..... 50

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ..... 52

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 53

4.10 แสดงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ..... 55

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ..... 56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.12 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ..... 58

4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 59

4.14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา..... 61

4.15 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด..... 62

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ Arnstein.....	9
2	แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 และตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	11
3	โครงสร้างคณะกรรมการชุมชน.....	29
4	แสดงการสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	36

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้เปิดโอกาสให้ ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยบัญญัติให้ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม การจัดทำบริการสาธารณะ และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ” และการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศโดยยึด “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญของภาครัฐ ในการกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จนถึงในระดับชาติ รวมทั้ง มาตรา 61/1 แห่งระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ให้อำเภอมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตอำเภอ ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกับชุมชนในการดำเนินการให้มีแผนชุมชน เพื่อรองรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และกระทรวง ทบวง กรม

หมู่บ้าน คือ โครงสร้างทางการปกครองของไทยที่เล็กที่สุด และสำคัญที่สุด ดังที่หลายฝ่ายเห็นตรงกันว่าหมู่บ้าน คือ “จุดแตกหัก” ของการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในทุกมิติ หากวันนี้เราสามารถทำให้ทุกหมู่บ้านในประเทศไทยของเรา ที่มีอยู่กว่า 75,000 หมู่บ้าน เข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้แล้ว ประเทศไทยของเราก็จะมีรากฐานที่แข็งแกร่ง และเป็นพลังที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศในทุกมิติเพื่อทำให้หมู่บ้านมีกลไกหลักสำคัญ ทำหน้าที่บริหารจัดการหมู่บ้านให้เกิดเอกภาพและเข้มแข็ง กรมการปกครองจึงได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551 มาตรา 28 ตรีเกี่ยวกับโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ให้มีโครงสร้างที่ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วนในหมู่บ้านและกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักรับผิดชอบบูรณาการขับเคลื่อนงาน โครงการ/กิจกรรมของ ทุกภาคส่วนในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อทำให้การบริหารจัดการของหมู่บ้านมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อน ซึ่งจะส่งผลให้ประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณ (กรมการปกครอง, 2550, หน้า คำนำ)

องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด มีหมู่บ้านในการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรในเขต ตำบลหมูม้น 4,809 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,217 หลังคาเรือน (ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด, 2557, เอกสารอัดสำเนา) แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนไว้อย่างชัดเจน แต่การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนยังไม่ประสบผลสำเร็จนัก เห็นได้จากรายงานการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ซึ่งบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นของคณะกรรมการชุมชนที่ไม่ครบตามจำนวนในแต่ละกิจกรรม เช่น การประชุมเพื่อพิจารณาแผนพัฒนา การประชุมสภา หรือการปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น เป็นผลให้ประชาชนในแต่ละพื้นที่ชุมชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารหรือไม่ได้รับการแก้ปัญหาต่างๆ เท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ทำให้ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกันและทำให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานด้านชุมชนและด้านอื่นๆ ล้มเหลวตามมา

จากสาเหตุดังกล่าวในข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการทำงานของกรรมการชุมชนให้สามารถเป็นคณะกรรมการชุมชนในด้านการเสียสละ อุทิศตนแรงกาย และอุทิศเวลา รวมทั้งเป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นในการประสานงานกับประชาชนในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นในการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้าและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1.3.1 คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 120 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

1. ด้านการตัดสินใจ
2. ด้านการร่วมดำเนินการ
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.4 สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชนมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด นั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การร่วมดำเนินการ การร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

คณะกรรมการชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตแต่ละชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง และมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ สังคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในชุมชนและเขตองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงเพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ชุมชน หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อพยายามทำสิ่งใดๆมีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ รวมทั้งมีการติดต่อสื่อสารกันด้วย ซึ่งการรวมตัวกันนั้นต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ กิจกรรม การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่มนั้นๆ ในการศึกษานี้หมายถึง ชุมชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ตั้งขึ้น หรือประชาชนร้องขอให้มีการจัดตั้งขึ้นโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น เป็นผู้ประกาศจัดตั้งชุมชน

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชน คนในชุมชนในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนิน

กิจกรรมเพื่อปรับปรุงและร่วมกันเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเอง ชุมชนและสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาเป็นเสมือนกลวิธีที่ทำให้เกิดผลที่ต้องการ กล่าวคือ คุณภาพชีวิต ชุมชน และสังคมที่ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการตัดสินใจ หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าไปมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการของชุมชน คิดค้นหารูปแบบและวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ด้านการร่วมดำเนินการ หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้แรงงานหรือบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการและประสานงานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น มีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสนองความต้องการของชุมชน การวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ การกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีส่วนร่วมในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในชุมชน และมีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของชุมชน

3. ด้านร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าไปมีส่วนร่วมรับผลที่เกิดจากแผนงานหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรให้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมของชุมชนรวมไปถึงการได้รับค่าตอบแทน จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน และปฏิบัติร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น

4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่คณะกรรมการชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบในโครงการหรือกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่เทศบาลจัดขึ้นในชุมชน ทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการของเทศบาล การแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะของเทศบาล รวมทั้งได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนชุมชนในการดำเนินจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาของเทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ และระดับการศึกษา

1. เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นสอง เพศ คือ (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2. อายุ หมายถึง ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นสาม ช่วงอายุ คือ (1) 18-30 ปี, (2) 31 – 44 ปี, และ (3) 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นห้าระดับ คือ (1) มัธยมศึกษาหรือปวช., (2) ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และ (3) ปริญญาตรีและสูงกว่า

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 คณะกรรมการชุมชน

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมและการเมือง ในอดีตการมีส่วนร่วมของประชาชนมัก หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากแต่ในปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยทางตรงและประชาธิปไตยที่ประชาชนปกครองตนเอง ส่งผลให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีขอบเขตกว้างขวางขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในที่นี้หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ

โดยหลักการ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุด ไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว ตัวอย่างเช่น ในแก้ปัญหาของชุมชน ควรเปิดให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนี้

1. เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนเองอยู่

2. ร่วมคิดด้วยกันว่าอะไรที่เป็นปัญหาของชุมชน มีสาเหตุอย่างไร และจะจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเป้าหมายอย่างไร และควรที่จะจัดการกับปัญหาใดก่อนหลัง

3. ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ว่าจะจัดกิจกรรมหรือโครงการอะไร จะแบ่งงานกันอย่างไร ใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด จะจัดหางบประมาณมาจากที่ใดและใครจะเป็นผู้ดูแลรักษา

4. ร่วมดำเนินงาน ประชาชนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความรู้ความสามารถของตนเอง

5. ร่วมกันติดตามประเมินผล ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกัน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

6. ร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบายความพอใจในสภาพของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้

ทั้งนี้ ในการทำงานเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขหรือหลักการที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหา/ตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ

2. กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค และขีดความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพ/อิสรภาพที่จะตัดสินใจว่าจะเลือกหรือจัดให้มีการมีส่วนร่วมหรือไม่ ข้อสำคัญคือ การมีส่วนร่วมนั้นต้องไม่เกิดจากการบังคับ หรือขู่เข็ญจากผู้ที่เหนือกว่า (อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 17-19)

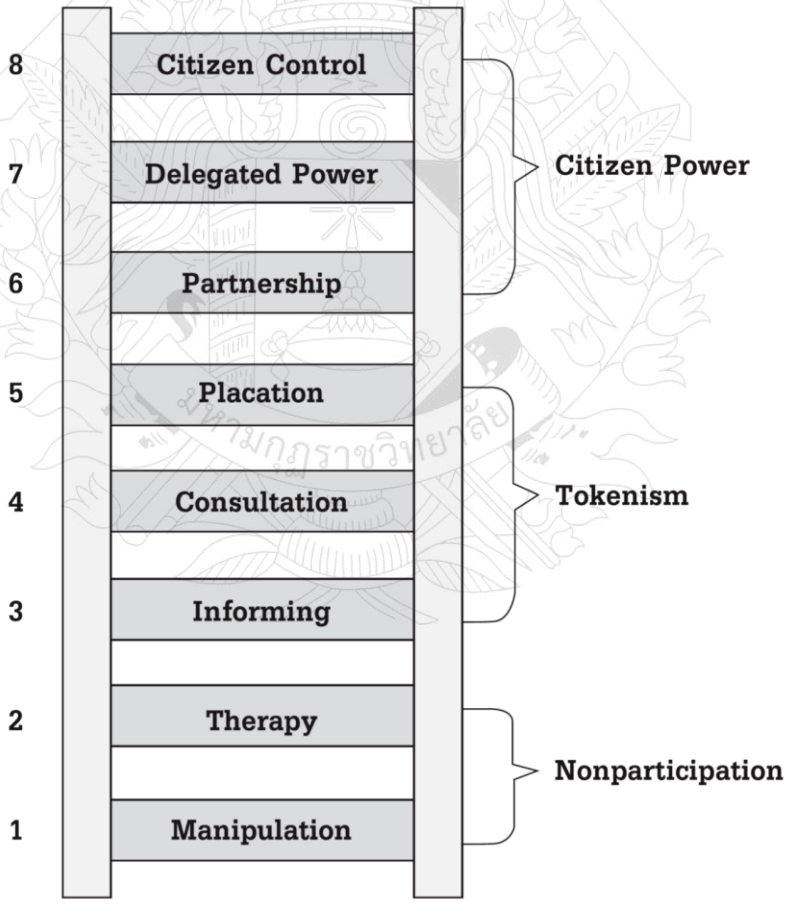
2.1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการนำการมีส่วนร่วมของประชาชนไปสู่การปฏิบัติ ต้องเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมการมีส่วนร่วมของประชาชนหลากหลายระดับ ตั้งแต่การแจ้งให้ประชาชนรับทราบการดำเนินโครงการของประชาชนหลังจากผู้บริหารตัดสินใจแล้ว การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การให้มาประชาชนมาร่วมในการปลูกป่า เก็บขยะ โดยประชาชนอาจไม่ได้ร่วมคิดเลยก็ได้ ดังนั้น เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนและสามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ในอนาคต การเข้าใจในเรื่องระดับการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ มีนักวิชาการมากมายเสนอตัวแบบการมีส่วนร่วม อาทิเช่น

ตัวแบบขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ Arnstein

ตัวแบบ “ขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมือง” หรือ “Ladder of Citizen Participation” ของ Arnstein (1969, pp. 214-216) ถือตัวแบบที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เพราะนำเสนอตั้งแต่ ค.ศ. 1969 ซึ่งแบ่งบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ขั้น ดังแสดงในภาพที่ 1 ประกอบด้วย

1. ขั้นการควบคุม (Manipulation)
2. ขั้นการรักษา (Therapy)
3. ขั้นการให้ข้อมูล (Informing)
4. ขั้นการรับฟังความคิดเห็น (Consultation)
5. ขั้นการปรึกษาหารือ (Placation)
6. ขั้นการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)
7. ขั้นมอบหมายอำนาจ (Delegated Power) และ
8. ขั้นอำนาจพลเมือง (Citizen Control)

ภาพที่ 1 แสดงขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ Arnstein

ระดับขั้นบันไดที่สูงขึ้นสะท้อนอำนาจของประชาชนที่มากขึ้น สำหรับ Aronstein นั้น ขั้นบันไดที่ 1 และ 2 ถือว่ายังไม่เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเลย หรือที่เรียกว่า Nonparticipation ส่วนขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 5 เรียกว่า Tokenism หมายถึง ประชาชนมีโอกาสในการให้ข้อมูลความคิดเห็นแต่ยังไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ขั้นที่ 6, 7 และ 8 ถือว่าประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจหรือเรียกว่า Citizen Power จากตัวแบบนี้สะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในระดับเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) จึงจะเป็นจุดเริ่มของบทบาทและอำนาจของประชาชนอย่างแท้จริง

ตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2

ตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้นำเสนอโดยสมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association of Public Participation) ซึ่งแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับของ Arnstein คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย ดังแสดงในภาพที่ 2

ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร Inform	ขั้นรับฟังความคิดเห็น Consult	ขั้นเข้ามามีบทบาท Involve	ขั้นสร้างความร่วมมือ Collaborate	ขั้นเสริมอำนาจ Empower
เป้าหมาย				
เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางเลือกและทางแก้ไข	เพื่อได้รับข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ทางเลือกและแนวทางแก้ไข	เพื่อร่วมทำงานกับประชาชนเพื่อสร้างความมั่นใจกับประชาชนว่าความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะได้รับการพิจารณา	เพื่อเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือกและแนวทางแก้ไข	เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ
สัญญาต่อประชาชน				
เราจะทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร	เราจะให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน รับฟังความคิดเห็น รวมทั้งตระหนักถึงข้อมูลและความคิดเห็นจากประชาชนในการตัดสินใจ	เราจะทำงานกับประชาชน เพื่อให้ความคิดเห็นและข้อมูลจากประชาชนสะท้อนในทางเลือก	เราจะร่วมงานกับประชาชนเพื่อได้ข้อเสนอแนะและความคิดใหม่ รวมทั้งนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	เราจะปฏิบัติสิ่งที่ประชาชนตัดสินใจ
ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน				
• การประชาสัมพันธ์ • จัดทำรายงานผลงานประจำปี • จดหมายข่าว	• การลงพื้นที่ชุมชนของเทศบาล • การประเมินผลการดำเนินงาน	ศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์เทศบาลโดยตัวแทนชุมชน	• คณะกรรมการร่วมเอกชน-ท้องถิ่นด้านภาษี • คณะกรรมการพัฒนา	• การแก้ไขความขัดแย้งโดยประชาคม • สภาเมือง

ภาพที่ 2 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 และตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากตารางข้างต้นการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. ***การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน:*** เป็นขั้นที่ให้ **บทบาทประชาชนในระดับที่สูงสุด** เพราะให้**ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ**ด้วยตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลของการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่รู้จักกันดีคือ การลงประชามติ

หรือสภาเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สะท้อนความยินยอมพร้อมใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการยอมรับอำนาจการตัดสินใจของประชาชนหรือชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในระดับนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีกระบวนการเสริมความสามารถของประชาชนให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง อาทิเช่น ข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอ การเสริมสร้างทักษะให้ประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่มีคุณภาพ การใช้การมีส่วนร่วมในระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนในระดับสูง

2. ***การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ:*** เป็นการให้**บทบาทของประชาชนในระดับสูง** โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน **ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าน่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม** เพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กรตัดสินใจ

3. ***การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท:*** เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้**ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ** มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิเช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

4. ***การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น:*** เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ ปัจจุบันนี้กฎหมายส่วนใหญ่มักกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยในระดับการรับฟังความคิดเห็น

5. ***การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร:*** เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด บทบาทของประชาชนน้อยมากเพียงแต่รับทราบว่าเกิดอะไรที่ไหน ปัจจุบันการที่ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชนและแจ้งให้ประชาชนทราบสะท้อนความล้าสมัยในการบริหารงาน และสะท้อนว่าภาครัฐทำตนเป็นคุณพ่อรู้ดี แต่ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องตระหนักว่า ไม่ว่าจะเปิดให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นใด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่ต้องไม่ใช่การให้ข้อมูลในลักษณะประชาสัมพันธ์ โดยให้มองแต่ด้านดีเท่านั้นหัวใจสำคัญ คือ การให้ข้อเท็จจริงครอบคลุมและเพียงพอ เพื่อทำให้ประชาชนได้ข้อเท็จจริงและตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ (อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 19-26)

คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนฯ ฉบับนี้ ใช้ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 เป็นตัวแบบในการออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากตัวแบบแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ช่วยให้เห็นความแตกต่างแต่ละระดับภาษาที่ใช้เป็นภาษาทางบวก อาทิเช่น การมีส่วนร่วมขั้นสูงสุด ใช้ศัพท์ว่าขั้นการเสริมอำนาจ ไม่ใช่การควบคุมโดยประชาชนแต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้อ่านจะใช้ตัวแบบอื่นๆ ก็ไม่ได้ผิดอะไร เพราะเชื่อว่าหัวใจของการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าจะเป็นตัวแบบใดมักจะสะท้อนอำนาจและความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน

2.1.3 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าในหน่วยงานใดก็ตามเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เพราะการมีส่วนร่วมมีคุณประโยชน์หลากหลายประการอย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่จะได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับความจริงใจและความจริงจังในการดำเนินการด้วย ประโยชน์โดยทั่วไป คือ

1. เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ: การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการให้ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่างๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง

2. ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา: เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น รับทราบข้อมูลคำอธิบายต่างๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ แน่นอนว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลา แต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็วขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้จะเห็นว่าโครงการของภาครัฐที่เร่งการตัดสินใจหรือปกปิด เมื่อประชาชนทราบภายหลัง และต่อต้านบางโครงการนำไปสู่การปฏิบัติไม่ได้ ล่าช้าเป็นปีๆ บางโครงการสามารถก่อสร้างได้เสร็จและประชาชนไม่ยอมให้เข้าไปดำเนินการ กลายเป็นอนุสาวรีย์ร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายงบประมาณดังกล่าวสามารถนำไปสร้างคุณประโยชน์ได้มากมาย

3. การสร้างฉันทามติ: สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันการสร้างฉันทามติอาจเป็นเรื่องยาก สังคมเรากลายร่างเป็นพหุลักษณ์และต้องยอมรับความหลากหลายแตกต่างทางความคิด กลไกที่ช่วยให้ความแตกต่างนั้นได้มีการแลกเปลี่ยน คือ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางหลักการ เราเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้ แต่ในสังคมไทยที่ผ่านมา ภาครัฐมักดำเนินการตัดสินใจไปก่อน เมื่อประชาชนต่อต้านจึงจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่ง

ช้าไปแล้ว หากเกิดเป็นความขัดแย้งขึ้น จำเป็นต้องใช้หลักการจัดการความขัดแย้งเข้ามาแทน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงสามารถช่วยลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. ร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ: การมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อประสบความสำเร็จ จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความใกล้ชิด สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความรู้สึกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนไม่ใช่เป็นของนักการเมืองเท่านั้น นอกจากนั้นด้วยความใกล้ชิด ผู้บริหารท้องถิ่นจะไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน

6. ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

7. ช่วยทำให้ประชาชนสนใจประเด็นสาธารณะมากขึ้น: การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 26-28)

2.1.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประจวบ สื่อประสาร (2542, หน้า 22) ได้กล่าวอ้างถึงการมีส่วนร่วมของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977, pp. 21-22) ว่า การมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประการแรกที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในส่วนที่เริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินการตามแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานถัดจากขั้นตอนที่ 1 เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในส่วนขององค์ประกอบการดำเนินงานนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำโดยวิธีใด

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ จะต้องมีทั้งผลประโยชน์ที่เป็นไปในทางบวกรวมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นไปในทางลบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่ควรสังเกต คือ ความเห็น (Views) และความคาดหวัง (Expectation)

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545, หน้า 14) ได้กล่าวอ้างถึงการมีส่วนร่วมของ (Cohen and Uphoff, 1977, p. 25) ซึ่งได้เสนอกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่า มี 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติ (Dimensions) มี 3 มิติ คือ

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้างซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องเพศสถานภาพครอบครัว อาชีพ และรายได้

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจหรือถูกบังคับ ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรประชาชนหรือโดยตรงขนาดของการมีส่วนร่วมผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้นช่วยเพิ่มพลังของประชาชน หรือเป็นแค่เพียงการได้ติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

1. ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้าว่า มีความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็วช้าที่ได้รับประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ปัจจัยทางกายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น

นิรันดร์ จงวุฒิเวทย์ (2547, หน้า 189) ได้กล่าวว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับตั้งแต่การเป็นสมาชิกจนถึงการเป็นผู้นำ ดังนี้

1. เป็นสมาชิก
2. เป็นสมาชิกเข้าร่วมประชุม
3. เป็นสมาชิกผู้บริจาคเงิน
4. เป็นกรรมการ
5. เป็นประธานกรรมการ
6. สมาชิกผู้นั้นทำอะไรระหว่างประชุม
7. สมาชิกผู้นั้นเล่นบทอะไรในที่ประชุม

อคิน ระพีพัฒน์ (2547, หน้า 18) ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่างๆ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุปัญหาของประชาชน เนื่องมาจากเหตุผลพื้นฐาน คือ ชาวชนบทประสบปัญหาย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้มากที่สุด

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั้นเองไม่ใช่บุคคลภายนอกเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากร กับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงในการประกอบกิจกรรมจะทำให้ประชาชนมีความผูกพันกันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์และมีประโยชน์อย่างยืนยาว

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อค้นคว้า เพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่อง อันเกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2541, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนรวมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา มี 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมตลอดถึงความต้องการของชุมชน

2. ร่วมค้นหา และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ของชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ไข ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการชุมชนตามขีดสามารถของตนเอง และของหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายวางไว้

8. ร่วมคิด ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

กรรณิการ์ ชมดี (2544, หน้า 13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneur)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (Employee)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

จากแนวคิดในเรื่องรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนข้างต้น พอสรุปได้ ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา หรือความต้องการของประชาชน วิธีการแก้ไขปัญหา รวมถึงการตัดสินใจให้มีการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมกับสภาพของชุมชนเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ ตรงกับความต้องการของประชาชน

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

คำว่า การพัฒนา มารวมกับคำว่า ท้องถิ่น จึงหมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมุ่งหวังผลเฉพาะให้เกิดขึ้นแก่ชาวบ้านหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งด้วย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 57-58)

สาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2250-2554) มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ดุลยภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพมีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรมใช้จุดแข็งของความหลากหลายทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ และการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ พลังงาน กฎกติกา และกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

3. ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร ธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรมและมีการสร้างสรรค์คุณค่า สนับสนุนให้ชุมชนมีองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองฐานทรัพยากร คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากร ปรับแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สู่ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ทรัพยากร

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนทรรศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้ลุล่วง และสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549, หน้า 57)

ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อัน

เนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัยการมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหายาเสพติด แต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 กระบวนทัศน์ใหม่ของการพัฒนา

1. การพัฒนาที่ยั่งยืน

ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในกระแสโลกได้ถูกปรับปรุงใหม่และเสนอชื่อใหม่ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) แนวคิดนี้เกิดจากการประชุมของ Brundthland Commission เมื่อปี ค.ศ.1987 โดยมุ่งที่จะแก้ปัญหากระบวนทัศน์ของการพัฒนาที่ถูกครอบงำโดยทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และละเลยมิติทางนิเวศวิทยาอันก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สิ้นเปลือง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 57)

การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถพิทักษ์รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของวันนี้ ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนยาวนานไปถึงอนาคตเพื่อสนองความต้องการของชนรุ่นหลังโดยไม่ละเลยชีวิตความเป็นอยู่ของชนรุ่นปัจจุบัน

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ลักษณะสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาแนวใหม่นี้ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือ

2.1 เป็นการพัฒนาที่มีลักษณะพึ่งตนเอง

2.2 เป็นการพัฒนาที่เกิดมาจากเนื้อในของสังคมนั้นๆ

2.3 เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์

2.4 เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงผลกระทบ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.5 เป็นการพัฒนาที่มุ่งด้านการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง

ระดับจุลภาค (Micro Level) คือการพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพและคุณธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถเป็นพึ่งแก่ตนเองและครอบครัว

ระดับมหภาค (Macro Level) คือ การพัฒนาที่เน้นการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นตามสภาพการณ์

3. ยุทธวิธีการพัฒนา

ยุทธวิธี กลวิธี หรือ กลยุทธ์ ในที่นี้ หมายถึงแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเพื่อกำหนดวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมาย

3.1 การพัฒนาตามแนวพุทธ เป็นการพัฒนาด้านสังคม ด้านจิตใจและด้านปัญญา

3.2 การพัฒนาเชิงประยุกต์เทคโนโลยี การผลิตและการตลาดแนวคิดนี้มองว่ามนุษย์ดำรงชีพโดยอาศัยปัจจัยต่างๆจากธรรมชาติด้วยวิธีการที่แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตทั่วไป

3.3 การพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ–การเมือง แนวคิดนี้ เป็นแนวคิดที่ไม่แบ่งแยกการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างออกจากการพัฒนาของบุคคลหรือปัจเจกชน นั่นคือ มองทิศทางการเปลี่ยนแปลงพัฒนาของบุคคลให้เกี่ยวเนื่องกับขบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วยการผูกติดพลังประชาชนที่อยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นกลุ่มก้อน

3.4 การพัฒนาเชิงวัฒนธรรมชุมชนแนวคิดนี้เชื่อว่าการรับเอาวัฒนธรรมหรืออารยธรรมจากตะวันตกเข้ามา ได้ก่อให้เกิดความเสียหายประการหนึ่งที่สำคัญ

4. เครื่องมือชี้วัดการพัฒนา

ในระยะแรกของการพัฒนามีการมุ่งเน้นการวัดความเจริญทางเศรษฐกิจโดยใช้รายได้ประชาชาติหรือ GNP (Gross National Product) เป็นเครื่องชี้วัด ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก ซึ่งรายได้ประชาชาตินี้ชี้ให้เห็นได้เพียงขนาดของการขยายตัว หรือการหดตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเท่านั้น มิได้บ่งชี้ถึงคุณภาพที่ดีของสังคมอย่างแท้จริงความพยายามในการกำหนดกรอบสำหรับการจัดสร้างเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต และสังคมให้เป็นสากล ได้ถูกเสนอโดยองค์กรระหว่างประเทศหลายองค์กร เช่น SID (Society international Development) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนระหว่างประเทศ โดยเสนอแนวคิดของกำหนดขอบข่ายการพัฒนาเครื่องชี้วัดให้อยู่ภายใต้กรอบ 3 ด้าน คือ การติดตาม ความมั่นคงของชีวิตมนุษย์และการพัฒนาการสร้างเสริมประชาสังคม และสนับสนุนการพึ่งตนเองของชุมชนและการสร้างพันธมิตรเพื่อการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ยังได้พยายามแสวงหาวิธีการและส่งเสริมการพัฒนาเครื่องชี้วัดต่างๆ โดยนำเสนอดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index : HDI) ประกอบด้วยตัวประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ การมีชีวิตที่ยืนยาว ความรู้ และมาตรฐานความเป็นอยู่

2.3 คณะกรรมการชุมชน

เพื่อให้การจัดตั้งชุมชน และการเลือกคณะกรรมการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนของตนร่วมกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน เป็นการฝึกให้ประชาชนได้รู้จักการปกครองช่วยเหลือกันเอง หรือสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและตลอดจน การจัดระเบียบชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ร่วมกันระหว่างชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล อาศัยแนวทางตามหนังสือ ที่ มท 0413/ว 1553 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2530 หนังสือ ที่มท 0413/ว 398 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2531 และหนังสือ ที่ มท 0413/ว 942 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2531 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งชุมชนย่อยเพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้มีการคัดเลือกคณะกรรมการชุมชนขึ้น เพื่อให้มีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนของตนเองร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล อันจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองและสามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้ถูกต้อง ตามความประสงค์ของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงออกระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลว่าด้วยการจัดตั้งชุมชน คณะกรรมการชุมชนและการจัดระเบียบชุมชน พ.ศ.2556 ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ว่าด้วยการจัดตั้งชุมชน คณะกรรมการชุมชนและการจัดระเบียบชุมชน พ.ศ.2556”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น รักษาการตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัย ปัญหาในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ระเบียบนี้ คำวินิจฉัยของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นให้ถือเป็นที่สุด

2.3.1 บททั่วไป

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นที่ประชาชนอาศัยอยู่รวมกันหนาแน่นหรือในลักษณะกลุ่มบ้าน หรือชุมชนแออัด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการกำหนดขอบเขต แนวถนน ตรอก ซอย คู คลอง ลำห้วย อาคาร บ้านเรือน ที่มีพื้นที่หรือมีลักษณะเป็นโซน มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมอันอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยหรืออันอาจมีปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่เทศบาลจะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหา หรือเป็นพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นกำหนดให้เป็นชุมชน ที่ต้องมีการพัฒนาเป็นพิเศษหรือประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในกลุ่มบ้านหรือชุมชนเดียวกัน มีความประสงค์ร่วมกันพัฒนาตนเอง

“ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน” หมายความว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ และต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้น มาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ

แต่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ตั้งอยู่ในชุมชน โดยให้คณะกรรมการชุมชนรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่าอาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ จริง

“ทรัพย์สินชุมชน” หมายความว่า วัสดุ ครุภัณฑ์ เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่ชุมชนจัดหา จัดทำ จัดซื้อ หรือมีผู้บริจาคให้ชุมชน รวมถึงวัสดุ ครุภัณฑ์ต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ม้นจัดหา จัดทำจัดซื้อให้ชุมชนและรวมถึงเงินและทรัพย์สินต่างๆ ที่ชุมชนได้มาหรือมีผู้บริจาคให้ชุมชน ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม

“คณะกรรมการชุมชน” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการชุมชน รองประธานคณะกรรมการชุมชน เลขานุการคณะกรรมการชุมชน และกรรมการชุมชนอื่นอีก 13 คน ที่ได้รับคัดเลือกจากผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนนั้นๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ม้นได้ประกาศแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนั้นแล้ว

2.3.2 วัตถุประสงค์

ข้อ 5 เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหา และแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเอง ตลอดจนร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อการพัฒนาที่เข้มแข็ง ยั่งยืน มั่นคง

ข้อ 6 เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อันเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองประเทศ

ข้อ 7 เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เกิดความรักสมัครสมานสามัคคีและรักท้องถิ่นของตนเอง

ข้อ 8 เพื่อให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในชุมชนและสืบสานวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาของท้องถิ่น มิให้สูญหาย

ข้อ 9 เพื่อประสานความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น และภาคเอกชนในการพัฒนาและนำบริการหรือโครงการต่างๆ ไปช่วยเหลือประชาชนในเขตชุมชน

2.3.3 การกำหนดจัดตั้งชุมชน

ข้อ 10 การกำหนดจัดตั้งชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก ให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดจำนวนชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยถือตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ ครัวเรือน และประชากรพร้อมตั้งชื่อชุมชนกำหนดอาณาเขต จัดทำแผนที่หรือแผนผังจำนวนประชากร แล้วนำเข้าสู่การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

รูปแบบการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้เป็นไปตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด โดยให้สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 แล้วประกาศให้ประชาชนทราบ

ข้อ 11 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงแนวเขตชุมชน การแบ่งแยกหรือจัดตั้งชุมชนใหม่ในภายหลัง ให้นำความตามข้อ 10 มาใช้โดยอนุโลม

2.3.4 การเลือกคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 12 การเลือกคณะกรรมการชุมชน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในชุมชน โดยวิธีหนึ่งวิธีใด คือ ให้ดำเนินการโดยเวทีประชาคมโดยองค์การบริหารส่วนตำบล มีหนังสือเชิญสมาชิกในชุมชนทุกครัวเรือนเข้าร่วมประชุม พร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน หรือถ้ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วนอาจเรียกประชุมเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ในการเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ และกรรมการชุมชน ตามจำนวนที่กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคน มีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกในชุมชนตามคุณสมบัติที่กำหนด โดยคำเสนอนั้นต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสองคน ชื่อที่เสนอต้องระบุตำแหน่งไม่จำกัดจำนวนชื่อที่ถูกเสนอ และให้ผู้เข้าร่วมประชุมลงคะแนนเลือกจากชื่อเหล่านั้น โดยวิธีเขียนชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ที่ถูกเสนอคนละหนึ่งชื่อหรือใช้วิธียกมือ ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือกในตำแหน่งนั้น ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคนให้ใช้วิธีจับฉลาก หรือจะให้มีการจัดการเลือกตั้งโดยวิธีกากบาทหย่อนบัตรเลือกตั้งก็ได้

ข้อ 13 คณะกรรมการชุมชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับตั้งแต่วันที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประกาศแต่งตั้ง และอาจได้รับการเลือกตั้งอีกได้

ข้อ 14 คณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วยกรรมการ 8 ตำแหน่ง ดังนี้

1) ประธานคณะกรรมการชุมชน
2) รองประธานคณะกรรมการชุมชน
3) เลขานุการคณะกรรมการชุมชน
4) กรรมการฝ่ายการคลัง
5) กรรมการฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
6) กรรมการฝ่ายปกครองป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อย
7) กรรมการฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม
8) กรรมการฝ่ายพัฒนาและสวัสดิการสังคม

ข้อ 15 คณะกรรมการชุมชนที่ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ จะต้องรักษาการในตำแหน่งจนกว่าจะมีการเลือกคณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ขึ้นแทน และจะต้องส่งมอบงานและทรัพย์สินของชุมชนเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับคณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ภายใน 30 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ได้รับการประกาศแต่งตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว

ข้อ 16 เมื่อคณะกรรมการชุมชนครบวาระการดำรงตำแหน่ง องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเลือกคณะกรรมการชุมชนชุดใหม่แทนชุดเก่าที่ครบวาระ ภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือตามความเหมาะสม

ข้อ 17 เมื่อตำแหน่งกรรมการชุมชนว่างลงตามข้อ 20 ยกเว้น ข้อ 20 (1) หรือด้วยเหตุอื่นใดก็ตาม ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ภายใน 30 วัน โดยเรียกประชุมประชาคมในชุมชนตาม ข้อ 12 กรรมการที่ได้รับการคัดเลือกแทน ให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน ยกเว้นวาระของกรรมการชุมชนนั้นเหลือไม่ถึง 180 วัน ไม่ต้องคัดเลือก

2.3.5 คุณสมบัติของคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 18 ผู้มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นประธานคณะกรรมการชุมชน รองประธาน คณะกรรมการชุมชน เลขานุการคณะกรรมการชุมชนและกรรมการชุมชน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1) อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์นับถึงวันคัดเลือก

2) เป็นผู้อาศัยอยู่จริงและมีชื่อในทะเบียนบ้านที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ดำเนินการคัดเลือกเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือน

3) ไม่เป็นบุคคลที่ประพฤติตนเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือเป็นภัยต่อสังคม

4) ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือยาเสพติด

5) เป็นผู้เสียสละ ตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบต่อการทำงาน

6) ไม่ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด หรือแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองหรือหมู่คณะ

7) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

8) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง

9) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

ข้อ 19 กรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1) ครบกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง

2) ตาย

3) ลาออก

4) ถูกปลดออกภายหลังตรวจสอบว่าขาดคุณสมบัติตาม ข้อ 18 หรือตามข้ออื่นๆ

5) ขาดการประชุมติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่แจ้งให้ประธานทราบและไม่ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม และที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน มีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงเกิดกึ่งหนึ่งของผู้เข้าร่วมประชุมในขณะนั้น แล้วให้ประธานคณะกรรมการชุมชนเสนอมติดังกล่าว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ

6) ต้องโทษจำคุก หรือถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

7) ประพฤติตนไม่เหมาะสมหรือกระทำการที่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น หรือสร้างความแตกแยกให้กับชุมชน

ข้อ 20 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงคัดเลือกคณะกรรมการชุมชน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ในวันคัดเลือก

2) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตามระเบียบนี้ในหมวดที่ 1

3) ไม่เป็นพระภิกษุ – สามเณร หรือนักบวช

ข้อ 21 การลาออกของกรรมการชุมชน จะมีผลทันทีเมื่อยื่นหนังสือลาออกต่อประธานคณะกรรมการชุมชน เมื่อประธานฯ ได้รับหนังสือลาออกแล้วให้รายงานนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อทราบและดำเนินการคัดเลือกกรรมการตามระเบียบ ข้อ 17 ต่อไป ยกเว้นการลาออกจากตำแหน่งประธานคณะกรรมการชุมชน ให้ยื่นต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีผลทันทีเมื่อยื่นหนังสือลาออก

2.3.6 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 22 บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน มีดังนี้

1) เป็นผู้เสริมสร้าง และปลูกจิตสำนึก ความสามัคคี การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชนในชุมชน

2) เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมสาธารณสุข กิจกรรมพัฒนาอาชีพ การปรับปรุงชุมชนและอื่นๆ

3) เป็นสื่อกลางในการรับฟัง รวบรวมความคิดเห็นและปัญหาของชุมชน เสนอแนะแนวทางแก้ไขร่วมกันคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันรับผิดชอบรวมทั้งนำเสนอปัญหาที่ชุมชนไม่สามารถแก้ไขได้ เพื่อขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) เป็นศูนย์ประสานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ระหว่างกลุ่มทั้งหลายในชุมชนและระหว่างผู้อาศัยในชุมชนและองค์กรหน่วยงานต่างๆ ภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งชุมชนอื่นๆ ด้วย

5) ส่งเสริมและบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6) ส่งเสริมและรักษาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

7) ร่วมมือในชุมชนเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยวิธีการประชาธิปไตย

2.3.7 หน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 23 ประธานคณะกรรมการชุมชน มีหน้าที่ดังนี้

1) เป็นประธานในที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน

2) เป็นผู้ประสานงานการดำเนินงานของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

3) เป็นผู้ชี้ขาดในกรณีการลงมติคะแนนเสียงเท่ากัน

4) เป็นผู้ประสานงานการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ หรือนโยบายจากองค์การบริหารส่วนตำบลและจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

5) เป็นผู้เรียกประชุมคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 24 รองประธานคณะกรรมการชุมชน มีหน้าที่ดังนี้

1) ทำหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการชุมชน ในกรณีที่ประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

2) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานคณะกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 25 เลขานุการคณะกรรมการชุมชน มีหน้าที่ดังนี้

1) นัดประชุมคณะกรรมการชุมชน

2) รับผิดชอบงานสารบรรณของคณะกรรมการชุมชน

3) ควบคุมการนับคะแนนเสียงในการประชุม

4) ทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการชุมชน และแจ้งรายงานการประชุมประจำเดือนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

5) แจ้งมติของที่ประชุมไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

6) ดูแลรักษาเอกสาร หลักฐานต่างๆ ของชุมชน

7) ประสานงานระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนกับคณะกรรมการชุมชน

8) ดูแลประสานการปฏิบัติงานระหว่างคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล

9) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

ข้อ 26 ฝ่ายการคลัง มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และบัญชีทรัพย์สินต่างๆ ของชุมชนตลอดจนวัสดุ-ครุภัณฑ์ของชุมชน รวมทั้งการชี้แจงรายรับ-รายจ่ายให้คณะกรรมการผู้อยู่อาศัยในชุมชนทราบในการประชุมประจำเดือนของชุมชนนั้นๆ และทำบัญชีต่างๆ ให้เป็นปัจจุบัน

2) เก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน ซึ่งวิธีการเก็บรักษาเงินนั้นให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการชุมชน การเบิกจ่ายเงิน ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการชุมชน

3) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

ข้อ 27 ฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีอ านาจหน้าที่ดังนี้

1) การรักษาพยาบาลเบื้องต้นหรือการแพทย์ฉุกเฉิน EMS

2) ส่งเสริมสุขภาพอนามัย

3) ป้องกันโรค

4) วางแผนครอบครัว

5) ดูแลด้านสุขาภิบาล

6) ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขในเขตชุมชน (อสม.)

7) ส่งเสริมการรณรงค์แก้ปัญหา ภาวะโลกร้อน และการปลูกต้นไม้

8) ส่งเสริมการดูแลด้านกำจัดขยะ การคัดแยกขยะและสิ่งปฏิกูล

9) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

ข้อ 28 ฝ่ายปกครองป้องกัน และรักษาความสงบเรียบร้อย มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1) ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย

2) ช่วยเหลือดูแลระมัดระวังในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของ อปพร. และอาสาสมัครอื่นในชุมชน

4) การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดให้โทษ

5) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

ข้อ 29 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ดังนี้

1) ตรวจสอบให้เด็กในชุมชนเข้าโรงเรียน ตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ

2) ส่งเสริมกิจการลูกเสือชาวบ้าน

3) ส่งเสริมกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน

4) ส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา พิธีการต่างๆ

5) ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามในชุมชน

6) ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่ประจักษ์

7) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

ข้อ 30 ฝ่ายพัฒนาและสวัสดิการสังคม มีหน้าที่ดังนี้

1) ดูแลให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเกี่ยวกับสวัสดิการของเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์

2) ดูแลสงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามธรรมชาติตามความเป็นจริง

3) หน้าที่ความรับผิดชอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ประธานมอบหมาย

2.3.8 การประชุมและการลงมติ

ข้อ 31 ให้คณะกรรมการชุมชนจัดการประชุมอย่างน้อยสองเดือนต่อหนึ่งครั้ง แต่ถ้ามีความจำเป็นอาจเรียกประชุมเป็นกรณีพิเศษได้เกินกว่าหนึ่งครั้ง และให้เลขานุการหรือผู้ที่ประธานมอบหมายเป็นผู้จดบันทึกรายงานการประชุม และสำเนาแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลทราบทุกครั้ง

ข้อ 32 การนัดประชุมต้องแจ้งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการชุมชนทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า 3 วัน พร้อมทั้งจัดส่งวาระการประชุมให้คณะกรรมการทราบ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนให้นัดประชุมได้โดยทันที

ข้อ 33 การประชุมแต่ละครั้ง ต้องมีคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด จึงถือว่าเป็นองค์ประชุม

ข้อ 34 กรณีไม่ครบองค์ประชุมตาม ข้อ 33 ให้ประธานในที่ประชุม มีอำนาจเลื่อนเวลาออกไปหรือเลื่อนกำหนดการประชุมออกไป ได้ตามความเหมาะสม

ข้อ 35 ให้ประธานคณะกรรมการชุมชนเป็นประธานในที่ประชุม หากประธานคณะกรรมการชุมชนไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เลือกกรรมการชุมชนที่มาประชุมหนึ่งคนทำหน้าที่แทน

ข้อ 36 มติที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก หากคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 37 กรรมการที่ไม่สามารถเข้าประชุมได้ ให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมแทนและไม่ถือว่ากรรมการผู้นั้นขาดประชุม และผู้ประชุมแทนมีสิทธิออกเสียงลงมติในการประชุมได้

2.3.9 การจัดระเบียบชุมชน

ข้อ 38 การจัดระเบียบชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายหรือคำสั่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) แผนชุมชน

2) แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) แผนพัฒนาอำเภอ

4) แผนพัฒนาจังหวัด

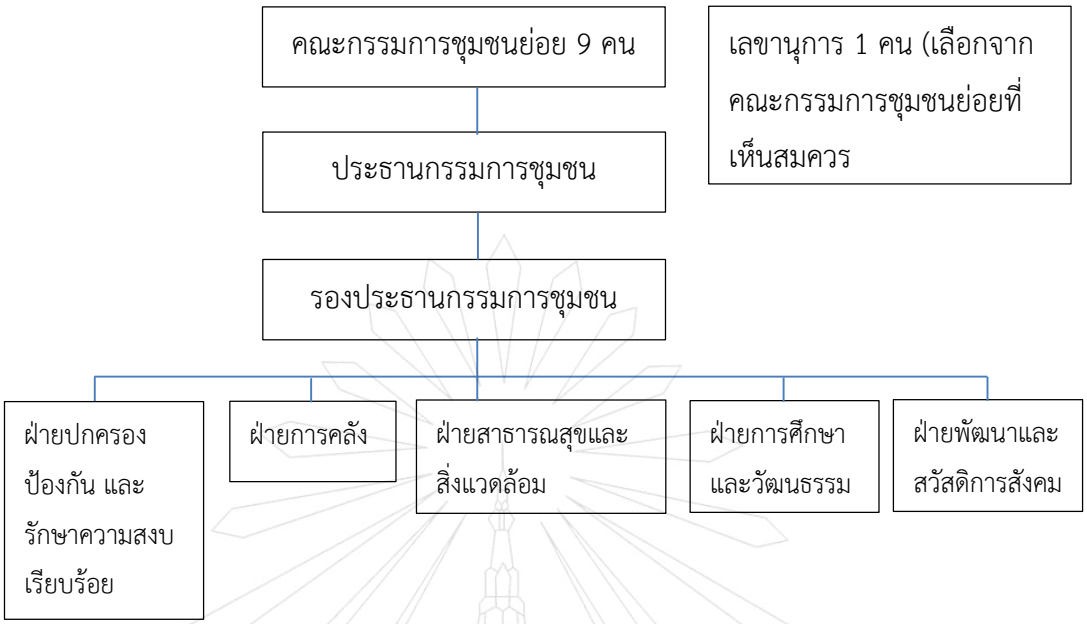
5) แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

6) ข้อสั่งการจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น, 2556, หน้า 1-10)

2.3.10 โครงสร้างคณะกรรมการชุมชน

ในชุมชนหนึ่งมีคณะกรรมการชุมชนคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน และไม่เกิน 15 คน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งให้ทำหน้าที่บริหารชุมชน

คณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วย ประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน และกรรมการฝ่ายอื่นๆ มีจำนวนตามความเหมาะสม ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างคณะกรรมการชุมชน

2.3.11 ผลการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น

ตลอดระยะเวลาที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ได้ใช้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน แหล่งน้ำ การเมืองการบริหาร สาธารณสุข การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นที่ผ่านมา อาจจะไม่ครอบคลุมภารกิจของทุกด้านนัก แต่ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นก็ได้พยายามสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างมาก สิ่งที่คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นสามารถยืนยันได้ก็คือ การพัฒนาเป็นไปเต็มกำลังความสามารถแล้ว ไม่ว่าจะด้านกำลังคน กำลังเงิน หรือกำลังด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

นับเป็นการพัฒนาที่เห็นได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สุดขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น และเป็นความต้องการของประชาชนในเขตตำบลเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด ทั้งนี้เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นที่จะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด แต่ไม่ว่าการดำเนินการจะสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนจะดำเนินการไปอย่างไร ก็ดูเหมือนว่าจะยังไม่เพียงพอจนถึงปัจจุบัน

1. การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1.1 ได้ทำการก่อสร้างถนนคอนกรีต รวมถึงปรับปรุงและซ่อมแซมถนนที่ใช้สัญจรไปมาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้สะดวก

1.2 ได้ทำการก่อสร้างและซ่อมแซมปรับปรุงถนนดินและถนนลูกรังในพื้นที่ตำบลหมูม้น เพื่อให้มีการคมนาคมที่สะดวกและรวดเร็ว ปลอดภัย

1.3 ได้ส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณในการขยายเขตบริการไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านให้มีแสงสว่างอย่างเพียงพอ เพื่อให้การสัญจรไปมาในเวลากลางคืน สะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

1.4 ได้ทำการก่อสร้างและปรับปรุงหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมือง เรื่องต่าง ๆ ที่ต้องแจ้งให้ประชาชนรับทราบ เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันสมัย

2. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจโดยตรง พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ยังทำได้ไม่มากนัก ซึ่งโดยรวมแล้วจะเป็นการให้เงินกู้แก่กลุ่มต่าง ๆ ในตำบล ซึ่งไม่ได้มีคนติดตามกระบวนการการทำงานมากนัก แต่จะเน้นไปในทิศทางที่ว่าได้เงินทุนกลับคืนมายังองค์การบริหารส่วนตำบลตามกำหนดหรือไม่ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วเป็นแนวทางที่ไม่ถูกต้องนัก

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจในตำบลหมูม้น จะเป็นไปในแนวทางการได้รับการชี้แจง แนะนำและดำเนินงานจากหน่วยอื่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นเป็นผู้สนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเลี้ยงโค กระบือ กลุ่มเย็บผ้า ฯลฯ ที่ได้รับคำแนะนำโดยตรงจากพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ

3. การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ให้ทุกหมู่บ้านมีการตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อเป็นอาชีพเสริมสำหรับราษฎร อย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 กลุ่ม โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เพื่อเป็นการลดปัญหาการว่างงานและส่งเสริมรายได้ของราษฎร เพื่อให้มีอาชีพ และมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพทางด้านการเกษตรกรรม

แต่เป็นที่น่าดีใจว่าในขณะนี้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านอื่นบ้างแล้ว และเริ่มมีสัดส่วนการสนับสนุนเพิ่มเติมมากขึ้นเป็นลำดับ

4. การพัฒนาด้านสังคม

การดำเนินงานด้านสังคม

4.1 ได้ส่งเสริมในกิจกรรมนันทนาการ เช่น ปรับปรุงสนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา ให้กับหมู่บ้านที่ขาดแคลน รวมถึงส่งเสริมการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับตำบล เพื่อให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และห่างไกลยาเสพติด

4.2 ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ราษฎรในตำบลตระหนักถึงพิษภัยยาเสพติด รวมถึงสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับหน่วยงานในการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น การจัดการ อบรมให้ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นอนาคตของท้องถิ่นและของประเทศ โดยสนับสนุนทั้งด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะ เช่น ด้านกีฬา ด้านอาชีพและการศึกษา และสนับสนุนด้านกิจกรรมด้านสังคมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต

5. การพัฒนาด้านการศึกษา

ในรอบปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ได้สนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของโครงการพื้นฐานในโรงเรียน โครงการอาหารเสริมกับโครงการอาหารกลางวัน ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นการสนับสนุนไม่มากนักเมื่อเทียบกับรายได้ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น แต่ก็ต้องทราบด้วยเช่นกันว่า แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้และงบประมาณไม่เท่ากัน ดังนั้นการให้การสนับสนุนต่อการศึกษาพื้นฐานหรือการศึกษาด้านต่างๆ ย่อมจะเทียบกันเป็นจำนวนงบประมาณไม่ได้

ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยจัดงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับโรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดงาน และสนับสนุนการจัดงานที่เกี่ยวกับประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น โดยร่วมกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ และประชาชน นอกจากการส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรมประเพณี ยังได้ดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการพัฒนาคนอีกทางหนึ่งด้วย

ดำเนินการในด้านการสังคมสงเคราะห์โดยการสงเคราะห์คนชรา คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ความช่วยเหลือในงานฌาปณกิจของราษฎรในพื้นที่ทุกหมู่บ้าน และทุกงาน จัดการฝึกอบรมให้ความรู้และสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อุดหนุนงบประมาณในการฝึกอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน ซึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งช่วยเหลือประชาชนในการป้องกัน และการบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่

ดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสุขภาพ และดำเนินการรณรงค์เพื่อป้องกัน และควบคุมโรคต่างๆที่จะมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ดำเนินการโดยการแจกจ่ายทรายอะเบทและการบริการพ่นหมอกควันเพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบในด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน

6. การดำเนินการด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6.1 ให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียน การสอน แก่โรงเรียนในตำบลหมูม้นที่ยังขาดแคลน เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการเรียนการสอน

6.2 สนับสนุนอาหารเสริมพร้อมนมและอาหารกลางวันให้กับเด็กในวัยเรียน

6.3 ให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านงานพิธีทางศาสนา งานรัฐพิธีและประเพณีพื้นบ้าน

6.4 ปรับปรุงและซ่อมแซมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพดี

เป็นที่ยอมรับกันว่าการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ การศึกษาเป็นพื้นฐานของชีวิต องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นจะได้หาแนวทางการสนับสนุนด้านการศึกษาทุกทางเพื่อที่จะมาพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในตำบลต่อไป

7. การพัฒนาด้านอื่นๆ

การพัฒนาบุคลากรอยู่ในแบบแผนโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น มาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือพนักงานลูกจ้าง ด้วยความเชื่อที่ว่าการพัฒนาคนคือการเริ่มต้นพัฒนาทุกอย่าง หากบุคคลไม่พัฒนาเสียแล้ว การบริหารการพัฒนาย่อมไม่สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาโดยใช้หลักบริหาร 4M ยังใช้ได้ดีเสมอ แม้ว่ารายละเอียดปลีกย่อยจะแตกต่างกันไปอย่างไร 4M ยังเป็นจุดเริ่มต้นของทั้งหมด และเป็นต้นทุนของการบริหารพัฒนาทั้งหมด

- บุคลากร เปิดโอกาสให้ศึกษาหาความรู้ในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะได้นำมาปรับใช้ในการทำงานและเพื่อเป็นการพัฒนาตำบลให้ดียิ่งๆขึ้นต่อไป

- งบประมาณ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ

- เครื่องมือ สรรหามาใช้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

- การจัดการ ใช้วิธีการที่เหมาะสมโดยใช้หลักในการบริหารงานบุคคลเพื่อที่จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากที่สุดและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้แล้ว หลายส่วนที่ต้องสนับสนุนยุทธศาสตร์ต่างๆ ยังต้องได้รับการตระเตรียมและพัฒนาเช่นเดียวกัน

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลหมูม้น เป็นตำบลเก่าแก่ของจังหวัดร้อยเอ็ด เดิมขึ้นอยู่กับอำเภอธวัชบุรี เป็นตำบลที่ใหญ่ที่สุด แบ่งการปกครองเป็นตำบลพระธาตุ เมื่อ ปี 2509 และปี 2522 แบ่งการปกครองเป็นตำบลบ้านเขือง ปี 2535 อำเภอธวัชบุรีแบ่งการปกครองเป็นกิ่งอำเภอเขียงขวัญ ตำบลหมูม้นจึงมาขึ้นกับกิ่งอำเภอเชียงขวัญ มีหมู่บ้านในการปกครอง เป็น 10 หมู่บ้าน

2.4.2 สภาพทั่วไปของตำบล

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเหมาะสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2.4.3 อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บ้านเขือง, ต.พระเจ้า กิ่ง อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดกับ ต.เหนือเมือง อ.เมือง, ต.มะอึ อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.พระเจ้า กิ่ง อ.เชียงขวัญ, ต.มะอึ อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.เหนือเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด

2.4.4 จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรในเขต ตำบลหมูม้น 4,809 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,217 หลังคาเรือน

2.4.5 ข้อมูลอาชีพของตำบล

อาชีพหลัก ทำนา

อาชีพเสริม ปลูกผักสวนครัว

2.4.6 ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. โรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง
2. โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง
3. วัด 7 แห่ง
4. สถานีอนามัย 2 แห่ง (ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด, 2557, เอกสารอัดสำเนา)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีดา เจษฎาวรางกูล (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อาเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนระดับสูงสุด ในด้านการร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมค้นปัญหาและสาเหตุของการพัฒนาชุมชน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผลและด้านการร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรม ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต ได้แก่ ระดับการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการชุมชน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ธนวัฒน์ คาภีลานนท์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาพบว่า

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านอยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติการ ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี พบว่า กรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และความรู้ในด้านการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น กรรมการชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธณัช พิพัฒนปราการ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาล ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.14)

2. คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาและด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน ส่วนอีก 2 ด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ด้านการวางแผนดำเนินงานและด้านการติดตามและประเมินผล

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมและด้านการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะกรรมการชุมชนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน คณะกรรมการชุมชนที่มีสถานภาพสมรส อาชีพ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการชุมชนที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คณะกรรมการชุมชนมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนทั้ง 4 ด้านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ณัฐภาส์ การรินทร์ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. สำหรับข้อเสนอแนะ คณะกรรมการชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ เทศบาลควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนก่อนลงมติ และควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง

ยุทธพงษ์ เฮ้าประมงค์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลบางพระ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 คณะกรรมการชุมชนที่มี อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน

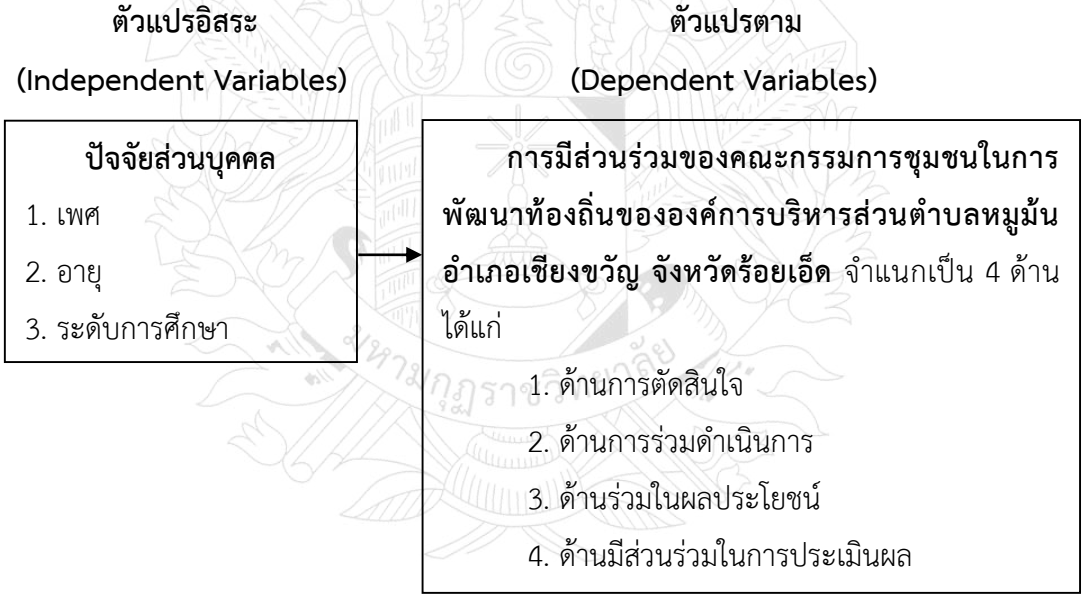
2.2 คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน

สรุป จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นประกอบกับผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องการพัฒนาชุมชนเป็นพิเศษ โดยการศึกษาในครั้ง

นี้จะเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของด้านการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ในฐานะที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความรับผิดชอบด้านความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนต่างๆ จึงควรมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการสนับสนุนชุมชนโดยตรง โดยให้ความสำคัญแก่องค์กรชุมชน ประสานงานระหว่างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ รวมทั้งภาคเอกชนกับประชาชน และอาจกล่าวได้ว่า การจัดการปกครองท้องถิ่น เป็นรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง การส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นจุดเริ่มต้นให้ประชาชนกล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจ และเสนอปัญหา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้บูรณาการมาจากแนวคิดของ **ประจวบ สื่อประสาร** (2542, หน้า 22) แล้วนำมาประยุกต์และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 4 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 120 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 92 คน เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างจะได้นำเสนอต่อไป

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2545, หน้า 107)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร $n = \frac{120}{1 + 120\left(0.05\right)^2}$

$n = \frac{120}{1 + 120\left(0.0025\right)}$

$= \frac{120}{1.30} = 92.31$

ตัดทศนิยมได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน = 92 คน

3.2.2 สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 42) โดยวิธีการจับสลาก ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังต่อไปนี้

1) จัดทำบัญชีรายชื่อคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด 120 คน

2) เขียนชื่อคณะกรรมการชุมชนลงในแผ่นกระดาษโดยใช้ 1 ชื่อ ต่อ 1 แผ่นแล้วม้วนสลากนำลงกล่องแล้วเขย่าให้คละกัน

3) จับขึ้นมาทีละแผ่น โดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ต้องนำแผ่นสลากมาจดบันทึกไว้ว่าได้คณะกรรมการชุมชนคนใด

4) ม้วนสลากแผ่นเดิมใส่ลงในกล่องเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะให้โอกาสถูกเลือกทุกคนเท่ากัน

5) กรณีหยิบได้ชื่อเดิมก็ไม่เอา นำใส่ลงไปในกล่องเดิมแล้วจับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ทำอยู่อย่างนี้เรื่อยไปจนได้กลุ่มตัวอย่างครบ 92 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

5	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มาก
3	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 กำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อจะนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

3.4.3 สร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ตลอดจนความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.4.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหาและสำนวนภาษา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item-objective Congruence) (ยุทธ ไกยวรรณ์, 2545, หน้า 159) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นหรือข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญสามท่านประกอบด้วย

1) พระอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร (ทองปั้น) อาจารย์ประจำ หัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2) นายอาทิตย์ แสงเฉวก อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬากรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด

3) นางสาวสุปรียา ไชยทองศรี หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try–out) กับคณะกรรมการชุมชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.6 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกใช้ได้ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้ สมควรนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .35 - .84 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 ค, หน้า 117) ผลการทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .85

3.4.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.6.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์

3.6.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้าน และรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51- 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า t-test และ (One-Way-ANOVA) หรือ F-test

3.6.6 ประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

3.6.7 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

X^2 แทน ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม

N แทน จำนวนคน

$\sum$ แทน ผลรวม

4) ค่า t-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระแก่กัน (Independent) คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\overline{X}_1$ $\overline{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S^2_1 S^2_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1 n_2 แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

5) ค่า (One-Way-ANOVA) หรือ F-test ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม (Independent)
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean Square)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	54	58.70
หญิง	38	41.30
รวม	**92**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 และเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
18 - 30 ปี	25	27.17
31 – 44 ปี	46	50.00
45 ปีขึ้นไป	21	22.83
รวม	**92**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-44 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมามีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.83 และมีอายุ 18 - 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาหรือปวช.	32	34.78
ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	40	43.48
ปริญญาตรีและสูงกว่า	20	21.74
รวม	**92**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปวส./อนุปริญญา หรือเทียบเท่า จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือปวช. จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 และมีการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.4-4.8

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับการมีส่วนร่วม			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1.	ด้านการตัดสินใจ	3.23	0.63	1	ปานกลาง
2.	ด้านการร่วมดำเนินการ	3.07	0.74	2	ปานกลาง
3.	ด้านร่วมในผลประโยชน์	2.90	0.57	3	ปานกลาง
4.	ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.76	0.45	4	ปานกลาง
	เฉลี่ย	**2.99**	**0.60**		**ปานกลาง**

(n = 92)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 3.23), ด้านการร่วมดำเนินการ ($\overline{X}$ = 3.07), ด้านร่วมในผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 2.90) และด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ = 2.76)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น	3.29	0.64	1	ปานกลาง
2. ร่วมค้นหาความต้องการของท้องถิ่นและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	3.26	0.62	2	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาของท้องถิ่น	3.19	0.65	5	ปานกลาง
4. เมื่อมีการประชุมที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เป็นผู้หนึ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในที่ประชุม	3.24	0.63	3	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น	3.22	0.66	4	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.17	0.60	6	ปานกลาง
รวม	**3.23**	**0.63**		**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.29) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 ที่ว่า “ร่วมค้นหาความต้องการของท้องถิ่นและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 3.26) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” ($\overline{X}$ = 3.17)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการร่วมดำเนินการ	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. มีส่วนร่วมในการใช้แรงงานหรือบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	3.01	0.75	7	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการและประสานงานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล	3.06	0.74	5	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสนองความต้องการของท้องถิ่น	3.04	0.72	6	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น	3.15	0.70	1	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของท้องถิ่น	3.13	0.78	2	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	3.11	0.76	3	ปานกลาง
7. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น	3.08	0.77	4	ปานกลาง
8. มีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น	2.99	0.71	8	ปานกลาง
รวม	**3.07**	**0.74**		**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งแปดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.15) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.13) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 8 ที่ว่า “มีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.99)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ

ด้านร่วมในผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดหาวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน	2.92	0.58	3	ปานกลาง
2. เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับท้องถิ่น	2.89	0.56	4	ปานกลาง
3. เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	2.84	0.57	6	ปานกลาง
4. เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดกิจกรรมฝึกอบรม ทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ศักยภาพในการทำงาน ให้แก่ผู้นำชุมชน เช่น การทำอาหารการผลิตสินค้าของท้องถิ่น	2.87	0.54	5	ปานกลาง
5. เป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชนส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการในท้องถิ่น	2.96	0.55	1	ปานกลาง
6. เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น	2.94	0.59	2	ปานกลาง
รวม	**2.90**	**0.57**		**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านร่วมในผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 5 ที่ว่า “เป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.96) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.94) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 2.84)

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	$\overline{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น	2.75	0.45	4	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาท้องถิ่น	2.78	0.46	3	ปานกลาง
3. เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล	2.70	0.44	6	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	2.73	0.48	5	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง	2.80	0.43	2	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ	2.82	0.42	1	ปานกลาง
รวม	**2.76**	**0.45**		**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ” ($\overline{X}$ = 2.82) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง” ($\overline{X}$ = 2.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 2.70)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.9-4.14

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม	เพศชาย (n = 54)			เพศหญิง (n = 38)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.28	0.56	ปานกลาง	3.18	0.70	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	3.16	0.80	ปานกลาง	2.98	0.67	ปานกลาง
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	2.92	0.69	ปานกลาง	2.89	0.45	ปานกลาง
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.86	0.39	ปานกลาง	2.67	0.51	ปานกลาง
รวม	**3.05**	**0.73**	**ปานกลาง**	**2.94**	**0.60**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลปรากฏดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

ด้านการร่วมดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

ด้านร่วมในผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 4.10 แสดงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม	เพศชาย (n = 54)			เพศหญิง (n = 38)			*t*	*p*
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านการตัดสินใจ	3.28	0.56	ปานกลาง	3.18	0.70	ปานกลาง	1.88	.31
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	3.16	0.80	ปานกลาง	2.98	0.67	ปานกลาง	1.71	.18
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	2.92	0.69	ปานกลาง	2.89	0.45	ปานกลาง	0.37	.62
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.86	0.39	ปานกลาง	2.67	0.51	ปานกลาง	0.63	.80
โดยรวม	**3.05**	**0.73**	**ปานกลาง**	**2.94**	**0.60**	**ปานกลาง**	**1.45**	**0.12**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	อายุ								
	18 - 30 ปี (n = 25)			31 – 44 ปี (n = 46)			45 ปีขึ้นไป (n = 21)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.46	0.65	ปานกลาง	3.33	0.55	ปานกลาง	2.89	0.70	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	3.08	0.75	ปานกลาง	3.11	0.64	ปานกลาง	3.01	0.81	ปานกลาง
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	2.80	0.59	ปานกลาง	3.04	0.67	ปานกลาง	2.86	0.45	ปานกลาง
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.83	0.53	ปานกลาง	2.76	0.46	ปานกลาง	2.68	0.44	ปานกลาง
รวม	**3.12**	**0.68**	**ปานกลาง**	**3.02**	**0.56**	**ปานกลาง**	**2.84**	**0.75**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 18 - 30 ปี , ช่วงอายุระหว่าง 31 – 44 ปี, และช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านการตัดสินใจ คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 18 - 30 ปี, ช่วงอายุระหว่าง 31 – 44 ปี, และช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป

ด้านการร่วมดำเนินการ คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 31 – 44 ปี, ช่วงอายุ 18 - 30 ปี, และช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป

ด้านร่วมในผลประโยชน์ คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 31 – 44 ปี, ช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป และช่วงอายุ 18 - 30 ปี

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ช่วงอายุ 18 - 30 ปีช่วงอายุระหว่าง 31 – 44 ปี, และช่วงอายุ 45 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	*P*
1. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.64	2	0.32	1.39	.21
	ภายในกลุ่ม	20.47	89	0.23		
	รวม	**21.11**	**91**			
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	0.56	2	0.28	1.08	.11
	ภายในกลุ่ม	23.14	89	0.26		
	รวม	**23.70**	**91**			
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.57	2	0.28	0.85	.57
	ภายในกลุ่ม	29.37	89	0.33		
	รวม	**29.94**	**91**			
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.24	1.26	.18
	ภายในกลุ่ม	16.91	89	0.19		
	รวม	**17.40**	**91**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	0.69	.76
	ภายในกลุ่ม	28.48	89	0.32		
	รวม	**28.92**	**91**			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา								
	มัธยมศึกษาหรือปวช. (n = 32)			ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (n = 40)			ปริญญาตรีและสูงกว่า (n = 20)		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.48	0.65	ปานกลาง	3.21	0.54	ปานกลาง	2.99	0.70	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	3.07	0.70	ปานกลาง	3.25	0.66	ปานกลาง	2.90	0.87	ปานกลาง
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	3.02	0.47	ปานกลาง	2.80	0.68	ปานกลาง	2.89	0.57	ปานกลาง
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.85	0.51	ปานกลาง	2.67	0.40	ปานกลาง	2.77	0.42	ปานกลาง
รวม	**3.12**	**0.68**	ปานกลาง	**3.00**	**0.65**	ปานกลาง	**2.86**	**0.53**	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช., ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีและสูงกว่า

ด้านการตัดสินใจ คือ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช., ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีและสูงกว่า

ด้านการร่วมดำเนินการ คือ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช., ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า และปริญญาตรีและสูงกว่า

ด้านร่วมในผลประโยชน์ คือ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช., ปริญญาตรีและสูงกว่า และปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกระดับ เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาหรือปวช., ปริญญาตรีและสูงกว่า และปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	*P*
1. ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.24	2	0.12	0.52	.74
	ภายในกลุ่ม	20.47	89	0.23		
	รวม	**20.71**	**91**			
2. ด้านการร่วมดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	0.31	2	0.15	0.68	.37
	ภายในกลุ่ม	19.58	89	0.22		
	รวม	**19.89**	**91**			
3. ด้านร่วมในผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.18	2	0.09	0.39	.94
	ภายในกลุ่ม	20.47	89	0.23		
	รวม	**20.65**	**91**			
4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.39	2	0.19	0.68	.39
	ภายในกลุ่ม	24.92	89	0.28		
	รวม	**25.31**	**91**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.29	2	0.14	0.34	.85
	ภายในกลุ่ม	36.49	89	0.41		
	รวม	**36.78**	**91**			

จากตารางที่ 4.14 พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อที่	ด้านการตัดสินใจ	ความถี่
1	ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน	30
2	ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ	23
ข้อที่	**ด้านการร่วมดำเนินการ**	**ความถี่**
1	ควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง	15
2	ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินการ/โครงการ	14
ข้อที่	**ด้านร่วมในผลประโยชน์**	**ความถี่**
1	ควรจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่นเครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน	12
2	ควรส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับชุมชน	9
ข้อที่	**ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล**	**ความถี่**
1	ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วม ตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้แก่ชุมชน	22
2	ควรมีการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาทุก 3 เดือน	18

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้

ด้านการตัดสินใจ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน และควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ

ด้านการร่วมดำเนินการ คือ ควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลดำเนินการ/โครงการ

ด้านร่วมในผลประโยชน์ คือ ควรจัดหาวัสดุสิ่งของ เช่นเครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน และควรส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับชุมชน

ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วม ตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้แก่ชุมชน ควรมีการติดตามประเมินผลตามแผนพัฒนาทุก 3 เดือน

โดยสรุป ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประกาศเสียงตามสายเพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ และควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วม ตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้แก่ชุมชน

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 120 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 58.70 มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีการศึกษาระดับปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 43.48

5.1.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งสี่ด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 3.23), ด้านการร่วมดำเนินการ ($\overline{X}$ = 3.07), ด้านร่วมในผลประโยชน์ ($\overline{X}$ = 2.90) และด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ = 2.76)

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งsdข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.29) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 2 ที่ว่า “ร่วมค้นหาความต้องการของท้องถิ่นและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 3.26) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” ($\overline{X}$ = 3.17)

2) ด้านการร่วมดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งแปดข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.15) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 3.13) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 8 ที่ว่า “มีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.99)

3) ด้านร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

คือ ข้อที่ 5 ที่ว่า “เป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.96) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น” ($\overline{X}$ = 2.94) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 2.84)

4) ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งหกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ” ($\overline{X}$ = 2.82) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง” ($\overline{X}$ = 2.80) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล” ($\overline{X}$ = 2.70)

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานที่ 1 คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชน เข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ก่อนมีการลงมติ และควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วม ตรวจสอบโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ให้แก่ชุมชน

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีผลการวิจัยที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนรวมถึงยังไม่เข้าใจในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมจึงทำให้มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวัฒน์ คาภีลานนท์** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมีเพียงแค่เสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐภาส์ การินทร์** ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนจึงทำให้มีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อคิน ระพีพัฒน์** ได้ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุปัญหาของประชาชน เนื่องมาจากเหตุผลพื้นฐาน คือ ชาวชนบทประสบปัญหาย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้มากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัด และส่วนใหญ่มีรายได้น้อย จึงจำเป็นต้องใช้เวลาไปประกอบอาชีพเพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพมากกว่าสนใจในกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อรทัย ก๊กผล** กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิเช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

2) ด้านการร่วมดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ คณะกรรมการชุมชนบางท่านยังมองไม่เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐภาส์ การรินทร์** ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น แต่ยังมีคณะกรรมการบางคนยังไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อรทัย ก๊กผล** ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ในที่นี้หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์นโยบาย กระบวนการบริหารและตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมต่อกิจกรรมนั้นๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 8 ที่ว่า “มีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนมีความเข้าใจว่าในการดำเนินการดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่นนั้นเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอำนาจในการดูแล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อรทัย ก๊กผล** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ: เป็นการให้บทบาทของประชาชนในระดับสูงโดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าน่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กรตัดสินใจ

3) ด้านร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** งบประมาณที่เกี่ยวกับค่าบริหารจัดการให้คณะกรรมการชุมชนไม่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน โครงการพัฒนาที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลทำมาไม่ครอบคลุมทุกด้าน โครงการที่ทำออกมาไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชนไม่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐภาส์ การรินทร์** ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 5 ที่ว่า “เป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่างานสำรวจข้อมูลเพื่อการวางแผนการ

ดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม งานจัดทำแผนงาน กิจกรรม โครงการเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และครอบครัว รวมถึงการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff)** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefit) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์นั้น นอกจากผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยผลประโยชน์ของโครงการนี้ จะต้องมีทั้งผลประโยชน์ที่เป็นไปในทางบวกรวมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นไปในทางลบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน บทบาท และอำนาจหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับของ **โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff)** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ว่ามีส่วนร่วมอะไรบ้างซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหารกิจกรรมหรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

4) ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ธนวัฒน์ คาภีลานนท์** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จากผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นให้คณะกรรมการชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือประชุม เพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ และเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ประจวบ สื่อประสาร** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผล (Evaluation) ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่ควรสังเกต คือ ความเห็น (Views) และความคาดหวัง (Expectation)

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล” **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น ได้กำหนดโครงการต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และได้นำโครงการที่เป็นปัญหาและความต้องการของประชาชนจากการประชุมประชาคม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนของชุมชนทุกแห่งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา และองค์กรการติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แต่งตั้ง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่คณะกรรมการชุมชนยังขาดความเข้าใจในหน้าที่ของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **อคิน ระพีพัฒน์** กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลเพื่อค้นคว้า เพื่อหาข้อดี และข้อบกพร่อง อันเกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1) คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชนทั้งเพศชายและเพศหญิง ถือวาเปนผูนำที่สำคัญในชุมชนเป็นบุคคลที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้นำในเรื่องการพัฒนาชุมชน มีความรู้ความสามารถในการคิดค้นปัญหาวิเคราะห์วางแผนแก้ไขดำเนินการและประเมินผลได้ จึงทำให้มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวัฒน์ คาภีลานนท์** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กรรมการชุมชนที่มี เพศต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

2) คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** การพัฒนาท้องถิ่นจะต้องมีการกำหนดนโยบาย และมีการวางแผนที่ดี แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานจะบรรลุผลสำเร็จได้ โดยหวังพึ่งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายเดียวย่อมเป็นไปไม่ได้ จำเป็นต้องได้รับการประสานงานและร่วมมือจากประชาชนที่จะช่วยแบ่งเบาภาระอันหนักหน่วงขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เบาบางลง โดยต้องส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชน “โดยชุมชนและเพื่อชุมชน” โดยการจัดตั้งเป็นชุมชนย่อยขึ้น เพื่อนำไปสู่ชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ได้ด้วยชุมชนเอง ทั้งนี้ ภาครัฐจะสนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของชุมชน ทั้งนี้ทั้งนั้นชุมชนจะต้องมีการผนึกกำลัง รวมตัวกันเพื่อช่วยกันพัฒนาชุมชน

ของตนเองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมให้เจริญรุ่งเรือง “ชุมชนต้องรับผิดชอบชุมชนได้ ชุมชนเท่านั้นที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ ชุมชนต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ ดังนั้นคณะกรรมการชุมชนไม่ว่าจะอายุใดก็ต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน จึงมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวัฒน์ คาภีลานนท์** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กรรมการชุมชนที่มี อายุต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3) คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ **ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า** คณะกรรมการชุมชน เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในเขตชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นตัวแทนของชุมชนในเขตพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นระดับการศึกษาใด จึงทำให้เข้ามีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนวัฒน์ คาภีลานนท์** ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี จาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยขอนำเสนอเพื่อเป็นการนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก หรือมากที่สุดในทุกด้าน โดยส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการพัฒนาโดยมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำร่วมตรวจสอบ และติดตามประเมินผล การดำเนินงานเพื่อให้การพัฒนาเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสร้างกระบวนการสรุปประเด็นที่สามารถนำเสนอความต้องการของท่านหรือชุมชนให้ได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า “ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยกระตุ้นให้คณะกรรมการมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2) ด้านการร่วมดำเนินการ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 4 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดทำโครงการองคารบริหารส่วนตำบลหมูม้นพบประชาชนเพื่อรับฟังปัญหาและร่วมกันวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้น เพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีแผนเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนา โดยกำหนดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ และเป็นการวางแผนเพื่อจัดทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประชาชนได้อย่างตรงตามความต้องการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 8 ที่ว่า “มีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยรณรงค์ให้คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น และกระตุ้นให้มีความรู้สึกหวงแหน

3) ด้านร่วมในผลประโยชน์ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดทำแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวกับงาน ด้านสาธารณูปโภคงานด้านการศาสนาและงานด้านการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 5 ที่ว่า “เป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น”

ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับหน้าที่ในส่วนของการสงเคราะห์ต่างๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนและมอบภารกิจให้ช่วยเหลืองานกับองค์การบริหารส่วนตำบล และจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการชุมชน

4) ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลของความก้าวหน้าตามโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้นได้ดำเนินการแล้ว และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามและตรวจสอบการทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตลอดเวลา

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 6 ที่ว่า “มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยเชิญชวนและเปิดโอกาสให้ประชาชนในตำบลหมูม้นและพื้นที่ใกล้เคียง เข้าร่วมจัดทำประชาพิจารณ์ในการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นโครงการต่างๆ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อที่ 3 ที่ว่า “เป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล” ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพัฒนาและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือตัวแทนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องมีการหมุนเวียนแต่งตั้งคณะกรรมการให้ครบทุกคน ทุกชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับทราบถึงผลงานและโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วถึงคลอบคลุมทุกคนทุกชุมชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในประเด็นนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาในเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้

2) ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชน เพื่อเป็นการตรวจสอบถึงขีดความสามารถของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นและใช้วางแผนในการพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

กรรณิการ์ ชมดี. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การปกครอง, กรม. (2550). *คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน*. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2537). *"การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท" การบริหารการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

ณัฐภาส์ การินทร์. (2553). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธณัช พิพัฒนปราการ. (2552). *ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาล ตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ธนวัฒน์ คาภีลานนท์. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2547). *กลวิธีแนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน พัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการพิมพ์.

ประจวบ สื่อประสาร. (2542). *การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนขยายโอกาสในเขตการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปรีดา เจษฎาวรางกูล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2541). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์.

ยุทธพงษ์ เฮ้าประมงค์. (2555). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตร-มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2557). *ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด*. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-10*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อคิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.

องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น. (2556). *ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าด้วยการจัดตั้งชุมชน คณะกรรมการชุมชนและการจัดระเบียบชุมชน พ.ศ. 2556.* ร้อยเอ็ด : องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น.

อรทัย ก๊กผล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. (2552). *คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์.

Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Conceps and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation.* New York: The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

Shery R. Arnstein. (1969). *"A Ladder of Citizen Participation"*. Journal of the American Planning Association 35 (July).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) พระอุดมเกียรติ วิสุทฺธาจาโร (ทองปั้น)

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
-วุฒิการศึกษา ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง), ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

2) นายอาทิตย์ แสงเฉวก

- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง), ศน.ม. (รัฐศาสตร์การปกครอง)

3) นางสาวสุปรียา ไชยทองศรี

- ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
-วุฒิการศึกษา ร.ม. (รัฐศาสตร์)

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

****

<u>คำชี้แจง</u>

1) แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

2) กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม หากขาดข้อหนึ่งข้อใดจะทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ไม่สามารถนำไป ใช้ประโยชน์ได้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

นางสาวมัฑณะ คชราช
นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) 18-30 ปี

( ) 31 – 44 ปี

( ) 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือปวช.

( ) ปวส./อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

( ) ปริญญาตรีและสูงกว่า

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ด้านการตัดสินใจ						
1	ท่านได้เข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น					
2	ท่านได้เข้าร่วมค้นหาความต้องการของท้องถิ่นและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล					
3	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาของท้องถิ่น					
4	เมื่อมีการประชุมที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในที่ประชุมเพียงใด					
5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น					
6	ท่านได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2) ด้านการร่วมดำเนินการ						
1	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้แรงงานหรือบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
2	ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการและประสานงานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล					
3	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสนองความต้องการของท้องถิ่น					
4	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางนโยบาย แผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น					
5	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของท้องถิ่น					
6	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
7	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น					
8	ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น					
3) ด้านร่วมในผลประโยชน์						
1	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับท้องถิ่น					
3	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล					
4	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดกิจกรรมฝึกอบรม ทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ศักยภาพในการทำงานให้แก่ผู้นำชุมชน เช่น การทำอาหาร การผลิตสินค้าของท้องถิ่น					
5	ท่านเป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น					
6	ท่านเป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น					
4) ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น					
2	ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น					
3	ท่านเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					
5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง					
6	ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ด้านการตัดสินใจ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการร่วมดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านร่วมในผลประโยชน์

.....

.....

.....

.....

.....

4) ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ฉ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

สรุปผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item-objective Congruence Index) มีเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามหรือข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นหรือข้อความนั้นว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	∑R	ค่า IOC
	1. ด้านการตัดสินใจ					
1	ท่านได้เข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
2	ท่านได้เข้าร่วมค้นหาความต้องการของท้องถิ่นและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	+3	1
3	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
4	เมื่อมีการประชุมที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในที่ประชุมเพียงใด	+1	+1	+1	+3	1
5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
6	ท่านได้มีส่วนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม	+1	+1	+1	+3	1
	2. ด้านการร่วมดำเนินการ					
1	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้แรงงานหรือบริจาคทรัพย์เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
2	ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการและประสานงานขอความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	+3	1

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	∑R	ค่า IOC
3	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสนองความต้องการของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
4	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางนโยบายแผนงานหรือโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
5	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	0	+2	0.67
6	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	+1	+1	+1	+3	1
7	ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
8	ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมดูแลสาธารณสมบัติของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
	3. ด้านร่วมในผลประโยชน์					
1	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาวัตถุสิ่งของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการประกอบอาชีพของชุมชนหรือกลุ่มแม่บ้าน	+1	+1	0	+2	0.67
2	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพ และการศึกษาให้กับท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
3	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายค่าตอบแทนหรือมอบสิ่งของรางวัลให้แก่ชุมชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	+3	1

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	∑R	ค่า IOC
4	ท่านเป็นผู้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบล จัดกิจกรรมฝึกอบรม ทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ศักยภาพในการทำงาน ให้แก่ผู้นำชุมชน เช่น การทำอาหาร การผลิตสินค้าของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
5	ท่านเป็นผู้สำรวจข้อมูลชุมชน เพื่อสงเคราะห์ประชาชน ส่งเสริมสวัสดิการ สตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
6	ท่านเป็นผู้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้การสงเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
	4. ด้านมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
2	ท่านได้เข้ามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาท้องถิ่น	+1	+1	+1	+3	1
3	ท่านเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	+3	1
4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	+3	1
5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาที่ประสบได้โดยตรง	+1	+1	+1	+3	1
6	ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์หรือจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นโครงการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญ	+1	+1	+1	+3	1

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ / ชื่อสกุล	นางสาวมัทณะ คชราช
วัน เดือน ปี เกิด	22 มกราคม พ.ศ.2532
ที่อยู่ปัจจุบัน	32 หมู่ที่ 8 ตำบลบึงนคร อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2555-ปัจจุบัน	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหมูม้น อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2554	ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต (สาขานิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด